

ПСИХОЛОГІЧНІ ВИМІРИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції

Тернопіль
19-20 жовтня 2018 року

	літературі.....	210
Колінець Г.	Психологічні аспекти життєвого самовизначення молоді.....	212
Королюк О.	Психологічні підходи до вивчення активності в психології.....	214
Ломак О.	Аполітичність молоді: байдужість чи життєва позиція?..	217
Малежик П., Зазимко Н.	Мотиваційна сфера навчально-пізнавальної діяльності майбутніх фахівців з ІТ.....	219
Мельник А.	Психологічні особливості реакції на психотравмуючу ситуацію у підлітковому віці.....	221
Мілян Н.	Медіаграмотність як чинник інформаційно-психологічної безпеки особистості у маніпулятивному медіапросторі.....	224
Мушкевич В., Бульчик Т.	Особливості фрустраційної поведінки військовослужбовців.....	226
Мушкевич М.	Психологічні особливості особистісного та сімейного функціонування батьків, які мають проблемних дітей...	229
Рик Г.	Особливості часової перспективи особистості в юнацькому віці.....	232
Руденко О.	Емпіричне дослідження психологічного благополуччя вчителів загальноосвітніх навчальних закладів.....	234
Стандрет Г.	Самовизначення особистості.....	236
Федоренко Р.	Аналіз психологічних чинників задоволеності подружніми взаєминами у молодій сім'ї.....	238
Фенина О.	Життєве самовизначення і вибір шлюбного партнера....	241
Чайковська Г.	Духовний аспект екологічного виховання особистості..	244
Чорна І.	Становлення культури життєвого самовизначення сучасної молоді засобами профорієнтації.....	246
Шамне А.	Гіпо- та гіперсоціальні установки в структурі життєвого самовизначення сучасної молоді.....	249
Шевченко О.	Довіра до себе як умова життєвого самовизначення сучасної молоді людини.....	252

КРОСКУЛЬТУРНІ КОМУНІКАЦІЇ В ОСВІТІ ТА АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ ВИКЛАДАЧІВ І СТУДЕНТІВ

Гірняк Г., Колеснік А.	Теоретичний аналіз методів підвищення нервово-психічної стійкості осіб юнацького віку.....	254
Жигайло Н.	Психологія бізнесу, лідерства та комунікацій як перспективний науковий напрям в Україні та Європі....	256
Моначин І.	Особливості академічної мобільності викладачів і студентів на сучасний час.....	261
Поліщук В.	Соціальна освіта: сучасні підходи.....	264
Пришляк О.	Сучасні підходи до підготовки фахівців соціономічної сфери у контексті євроінтеграційних процесів.....	267
Фролова О.	On sociocultural awareness for future seafarers.....	269

роботи: збір інформації про них, діяльність, яка приносить користь природі, дискусії, що стосуються питань ставлення до природного довкілля. Активна природоохоронна позиція сучасної студентської молоді засвідчує рівень її готовності брати на себе відповідальність за власні вчинки і за долю планети загалом і визначає якість розвитку її духовного світу.

Отже, посилення впливу на духовну сферу особистості, формування її духовності є необхідними умовами екологічного виховання студентської молоді. Подолання екологічної кризи залежить від морального вдосконалення людини, її духовної культури. Молодь, яка є носієм й охоронцем духовності нації, чистоти навколишнього середовища, спроможна вирішити глобальні екологічні проблеми сьогодення.

Література

1. Андрушко В. С. Духовність – основа екологічного виховання / В. С. Андрушко, О. В. Огірко // Науковий вісник НЛТУ України. – 2008. – Вип. 18. – С. 122–125.
2. Дубовий О. В. Екологічна культура як складова духовної культури суспільства / О. В. Дубовий // Питання культурології. – 2014. – Вип. 30. – С. 56–61.
3. Щербина С. М. Духовний розвиток та формування духовної культури особистості – найважливіші завдання сучасної освіти / С. М. Щербина // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. – 2016. – Вип. 50. – С. 283–291.

Чорна Ірина
м. Тернопіль

СТАНОВЛЕННЯ КУЛЬТУРИ ЖИТТЄВОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ ЗАСОБАМИ ПРОФОРІЄНТАЦІЇ

Проблема самовизначення особистості належить до переліку фундаментальних питань психології самодетермінації й особистісного вибору. Проблему самовизначення розглядають також у філософії та художній літературі як проблему свободи вибору й волі особистості. Самовизначення особистості у психології розглядається через призму індивідуального життєвого шляху, досвіду особистості. Це поняття наповнюється різними змістами, залежно від того, на який аспект самовизначення спрямовує свою увагу дослідник. Самовизначення – це встановлення людиною власних особливостей, можливостей, здібностей, вибір критеріїв, норм оцінювання себе. Одночасно, це складний процес розвитку людини. Його структурними елементами є різновиди самовизначення (особистісне та професійне), що постійно взаємодіють. Стрижнем самовизначення є постановка особистістю життєвої мети та визначення цілей. У зарубіжних концепціях і теоріях

особистості самовизначення розглядають у контексті вивчення життєвого шляху людини. Здійснити вільний вибір – означає знайти оптимальне співвідношення між особистими бажаннями й можливостями, з одного боку, можливостями й потребами суспільства - з іншого.

В Англії функціонує розвинена мережа державних і приватних компаній та організацій, які займаються формуванням професійного самовизначення молоді. В Англії працює близько двох тисяч консультантів і стільки ж їх помічників, які підбирають робочі місця для молоді й підтримують з ними контакти до 18 років з метою психологічного супроводу їх професійного самовизначення. Консультанти та радники з профорієнтаційних питань є у Франції престижними професіями, оскільки здійснюють суттєвий вплив на процеси конструктивної соціалізації суспільства. В міру розвитку ринкових відносин частка участі приватного фінансування в організації та проведенні професійного самовизначення буде зростати і в Україні. Правильна організація профорієнтаційної роботи з метою своєчасного професійного самовизначення молоді має велике значення не тільки для окремої особистості, але й для суспільства в цілому [1].

Проблему самовизначення досліджували ряд науковців: К. А. Абульханова-Славская, І. І. Баріхашвілі, Т. Н. Березина, Л. І. Божович, Л. В. Долинська, А. К. Маркова, М. В. Левченко, Р. Ф. Пасічняк, Н. А. Побірченко, Г. К. Радчук, С. Л. Рубинштейн, І. М. Старіков, Т. М. Титаренко, А. В. Фурман, І. М. Чорна та інші.

У вітчизняній психологічній літературі науковці виокремлюють різні види самовизначення, а саме: професійне, життєве, особистісне, соціальне, колективістське, моральне, сімейне, релігійне тощо. Досліджувалися різноманітні форми самовизначення як відображення соціальних ролей та функцій особистості. Дослідники розглядали з різних позицій зміст, детермінанти, засоби, структуру, критерії та засоби формування самовизначення особистості, але єдиної концепції щодо трактовки механізму цього процесу ще не створено.

Мета нашого дослідження полягає у впорядкуванні основних наукових підходів до проблеми самовизначення в контексті історичного розвитку та систематизації психологічних досліджень різних аспектів проблеми самовизначення. У своїх дослідженнях ми визначаємо професійну орієнтацію як планомірну, науково обґрунтовану систему заходів, спрямованих на забезпечення допомоги особистості в активному, свідомому, професійному самовизначенні та трудовому становленні з врахуванням інтересів, здібностей, психофізіологічних можливостей, індивідуальних особливостей особистості та структури ринку праці для повноцінної самореалізації в професійній діяльності. Нами розроблено програму навчального курсу для майбутніх учителів по формуванню професійного самовизначення учнів (Л. В. Долинська, І. М. Чорна, 2003).

З середини минулого століття і до наших днів перед школою ставилось завдання профорієнтації учнів. Профорієнтаційні заходи досліджувались науковцями, вдосконалювались, рекомендувались нові форми для

впровадження в шкільну практику, і в певній мірі реалізувались в навчальному процесі, але так і не давали вагомого практичного ефекту.

Проаналізувавши недоліки практики організації профорієнтаційної роботи минулих років, ми прийшли до висновку, що основним упущенням була відсутність науково обґрунтованої системи профорієнтаційної роботи у школі та непідготовленість майбутніх вчителів до даного аспекту педагогічної діяльності. Так, були окремі заходи, застосовувались нові прийоми роботи, вводились нові форми, але всі вони були відірвані одна від одної, здійснювались стихійно, від випадку до випадку, а тому ефект від них якщо і був, то незначний.

Враховуючи раціональні моменти основних наукових підходів до проблеми професійного самовизначення, результати багаторічних досліджень стану профорієнтаційної роботи, ми вважаємо: що профорієнтаційна робота повинна здійснюватися в рамках державної системи профорієнтації в Україні. Функціонувати як налагоджена, поетапна система, сформована на принципах послідовності і наступності, взаємозв'язку між окремими компонентами загальної структури [3].

У вітчизняній і зарубіжній психології проблему самовизначення особистості розглядають у контексті дослідження життєвого шляху людини. Накопичено певний теоретичний та емпіричний багаж у розробці питань життєвого й професійного шляху особистості. Поняття «самовизначення» наповнене різними авторами різним змістом й вживається сьогодні в широкому діапазоні значень від прийняття життєво-важливих рішень до одноактних вчинків.

Загалом, феномен самовизначення характеризується дослідниками як здатність особистості вирішувати проблеми, які стоять перед нею у певному проміжку часу, підставою для прийняття рішень є усвідомлення власних переконань, мотивів, цінностей. Теоретичний аналіз літератури з проблеми дослідження свідчить, що на сьогодні немає єдиної наукової концепції самовизначення. При наявності різних поглядів на структуру, джерело, головні чинники, засоби та механізми самовизначення особистості позиції вітчизняних психологів узгоджуються в трактуванні вихідних положень. Загальним для них є підхід з позицій детермінізму, реалізація принципів історизму й розвитку особистості, єдності свідомості і діяльності.

Перспективи подальших наукових досліджень ми вбачаємо у розробці методології формування культури самовизначення з урахуванням новітньої концепції освіти в Україні.

Література

1. Баріхашвілі І. І. Психологічні основи профорієнтації і професійного самовизначення / І. І. Баріхашвілі, М. П. Ворона, І. М. Старіков. – Миколаїв: Атол, 2006. – 224с.
2. Радчук Г. К. Особистісне та професійне самовизначення як чинник професійного становлення особистості / Г. К. Радчук. // Вісник Національної